МИНИСТЕРСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО, МЛАДЕЖТА И НАУКАТА

НАЦИОНАЛНА ОЛИМПИАДА ПО ИСТОРИЯ И ЦИВИЛИЗАЦИЯ
ОБЛАСТЕН КРЪГ – 27.03.2010 г. – V КЛАС, 9.00 ЧАСА

УКАЗАНИЯ

Уважаеми ученици,
Вашата работа на олимпиадата по история и цивилизация е писмена и анонимна.
В работния материал на олимпиадата са включени:
- **40** тестови задачи, от които 20 задачи със затворен отговор и 20 с отворен отговор;
- писмен текст – анализ на изображение, който не трябва да надвишава **2** ръкописни страници.

Пропуснат или сгрешен отговор се оценява с 0 (нула) точки.
Максималният брой точки е **100,** който съответства на оценка **Отличен 6.00**.
Задачата за създаване на текст се оценява с общ брой **25** точки.
За задача със затворен отговор отбележете буквата с верния отговор, като я зачертаете с **„Х”.**
Не се допускат задрасквания и поправки.
По време на работа може да пишете само със **син** химикал.
По време на изпита **не може** да ползвате допълнителни помагала или пособия, освен предоставената ви изпитна бланка.
Време за работа – **3** астрономически часа.

Пожелаваме ви успешна работа!

ПЪРВА ЧАСТ
А. ЗАДАЧИ СЪС ЗАТВОРЕН ОТГОВОР

1. Отделните периоди на праисторическата епоха се определят според:
А) местата, в които живеел праисторическият човек
Б) материала за изработване на сечива и оръжия
В) материала за изработвани дрехите на праисторическия човек
Г) божествата, в които вярвал праисторическият човек

2. Тракийското племе, което населявало земите около планината Витоша, е:
А) беси **Б)** серди **В)** мизи **Г)** одриси

3. Кое от посочените полета е известно като “Долината на тракийските царе”?
А) Пловдивското поле **Б)** Софийското поле
В) Пазарджишкото поле **Г)** Казанлъшкото поле

4. Наследник на кой от античните градове по нашите земи е днешния град Стара Загора:
А) Одесос **Б)** Филипопол **В)** Августа Траяна **Г)** Аполония

5. Поданиците на Източната Римска империя наричали себе си:
А) ромеи **Б)** елини **В)** гърци **Г)** византийци

6. „Стара Велика България” е название дадено на държавата, създадена от:
А) Аспарух **Б)** Кубер **В)** Котраг **Г)** Кубрат

7. Славянските племена започват да се заселват трайно на Балканския полуостров:
А) през IV век **Б)** в началото на VI век
В) през V век **Г)** в началото на VII век

8. Кой от изброените културни паметници е създаден по времето на езическа България:
А) Мадарският конник
Б) Манастирът св.Наум в Охрид
В) Златната църква във Велики Преслав
Г) Иконата на св.Теодор Стратилат

9. На посоченото изображение върху златен съд от IX в. е представен:

А) славянски воин
Б) византийски конник
В) прабългарски воин
Г) кръстоносец

10. Кой от посочените владетели НЕ принадлежи на династията, основана от хан Крум:
А) хан Маламир **Б)** хан Омуртаг
В) хан Тервел **Г)** хан Пресиян

11. По времето на хан Крум българската държава граничи на запад с:
А) Византийската империя **Б)** Франкската империя
В) Латинската империя **Г)** Римската империя

12. Кое от важните за България решения е взето на Вселенския събор в Константинопол от 870 г?
А) България да има самоуправляваща се църква, начело с архиепископ
Б) официален език в държавата и църквата да бъде славянския
В) Велики Преслав да бъде новата столица на България
Г) на българската църква да се даде статут на патриаршия

13. Посочете реда, в който са включени само книжовници, работили през X в. по време на „Златния век" на старобългарската култура:
А) Климент Охридски; Йоан Екзарх; Григорий Цамблак; Константин Преславски
Б) Климент Охридски; Константин Преславски; Йоан Екзарх; Черноризец Храбър
В) Патриарх Евтимий; Константин Преславски; Йоан Екзарх; Черноризец Храбър
Г) Йоан Екзарх; Константин Философ; Черноризец Храбър; Константин Преславски;

14. В последните години на своето управление цар Симеон завладява:
А) маджарите **Б)** арабите **В)** сърбите **Г)** татарите

15. Посочете името на владетеля, за който се отнася следното описание:

Син на велик български владетел, той управлявал България повече от 40 години. Установил мир с Византия и получил признание на царската титла. Заради положените грижи за укрепване на вярата, Българската църква го обявила за светец.

А) Борис I **Б)** Петър **В)** Иван Асен II **Г)** Иван Александър

16. Никулица, Ивац и Кракра са имена на:
А) български боляри, синове на комит Никола и братя на цар Самуил
Б) боляри, които отстоявали българската независимост в борбата срещу Византия в края на X и началото на XI век
В) български книжовници, творили през XI век
Г) боляри, преминали на страната на османците при завладяването на България

17. За коя историческа личност се отнасят следните биографични данни:

Внук на Самуил. Оглавил мощно въстание срещу Византия с център Белград. Бил провъзгласен за цар и за кратко освободил западните български земи. Ослепен от братовчед си.

А) Гаврил Радомир
Б) Иван Владислав
В) Петър Делян
Г) Алусиан

18. Едно от забележителните постижения на цар Иван Асен II е:
А) унията с папата
Б) възстановяването на българската патриаршия
В) дълбокият мир с Византия
Г) построяването на Боянската църква

19. „Деспот" е:
А) титла на български аристократ от Второто българско царство
Б) наименование на самостоятелно владение на болярин
В) град, в който избухва въстание срещу византийската власт
Г) административна област от времето на Българското ханство

20. В Лондонското евангелие е изобразен със семейството си:
А) севастократор Калоян
Б) цар Симеон
В) цар Иван Александър
Г) боляринът Иванко

Б. ЗАДАЧИ С ОТВОРЕН ОТГОВОР

21. Попълнете таблицата като свържете вековете, събитията и владетелите:

Битка при р. Ахелой	**Асен и Петър**
Уния между България и Римската църква	**цар Симеон**
Разгром на арабите при Константинопол	**хан Крум**
Присъединяване на Сердика към България	**хан Тервел**
Възстановяване на българската държава	**цар Калоян**

Век	Събитие	Владетел
VIII в.		
IX в.		
X в		
XII в.		
XIII в.		

22. Попълнете пропуснатото в текста.

"Когато Философът беше във Венеция, епископи и попове налетяха на него говорейки: "Ние знаем само ..... езика, с които е достойно да славим Бога в книгите - ....., ... и ....."

Из „Пространно житие на Кирил", IX в.

23. Срещу всяко определение запишете понятието, което му съответства: ***династия; мощи; житие; империя; ерес***

	Понятие	Определение
А)		Голяма държава, която обединява различни народи под управлението на един владетел
Б)		Разказ за живота и делата на светец
В)		Съхранени останки от тялото на светец, почитани от християните
Г)		Религиозно учение, което се отклонява от правилата на християнската религия, определени от църквата
Д)		Владетелски род

24. Попълнете дадените номадски племена по реда на появяването им от Азия в Европа: ***татари, хуни, кумани, авари***

1		2		3		4	

25. Дадени са три епитета, с които са характеризирани трима известни българи от средновековието. Напишете имената на личностите – така както са известни в историята.

А) Храбър .....
Б) Ангелогласен .....
В) Полуелин .....

26. Нанесете на линията на времето посочените исторически събития като отбележите съответната година:

А) Създаване на Стара Велика България
Б) Първо териториално разширение на България на юг от Стара планина
В) Преместване на столицата от Плиска във Велики Преслав
Г) Въстанието на Петър и Асен
Д) Битката при Клокотница

<u>Бележка:</u> На линията на времето нанесете само съответната година и в скоби впишете буквата на събитието.

/_____/_____/_____/_____/_____/_____/_____
VII в. VIII в. IX в. X в. XI в. XII в. XIII в.

27. Срещу дадените събития напишете името на личността, свързана с тях:

	Събитие	Личност
А)	Великоморавска мисия	
Б)	Писмо до папа Николай I	
В)	Поява на отшелничеството в България	
Г)	Въстание срещу византийската власт от 1072 г.	
Д)	Възстановяване на българската патриаршия	

28. Свържете понятието със съответния пример по посочения начин:

Понятие	Буква	Пример
Династичен брак	**Е)**	**Е)** ***При управлението на Иван Александър, за установяване на приятелски отношения между България и Сърбия спомогнал бракът на царската сестра Елена с крал Стефан Душан.***
Реформа		**А)** За да се улесни управлението на страната, през IX в. територията на България била разделена на "вътрешна" област с център столицата Плиска и девет провинции (комитати).
Поминък		**Б)** Историческият труд на Теофан Изповедник ни информира за редица събития от миналото, сред които е и битката при Онгъла.
Криза		**В)** За да улесни и насърчи дейността на дубровнишките търговци, цар Иван Асен II издал специална грамота, която ги освобождавала от плащане на такси и мита.
Хроника		**Г)** От средата на VIII в. видните прабългарски родове се вплели в борба за власт, която отслабила младата държава.
Привилегия		**Д)** Прабългарите се изхранвали предимно чрез животновъдство.

29. Попълнете пропуснатото име:

“ На първо място ние като любим син искаме от нашата майка Римската църква царска корона и достойнства, според както са ги имали нашите стари императори. Както намираме записано в нашите книги, един е бил Петър, втори Самуил и други, които са ги предхождали по царуване.”

Из „Писмо на ..... до папа Инокентий III”

30. Под изображенията на българските владетели, запишете техните имена:

А)..... Б) ..... В) ..... Г).....
....

31. Довършете твърденията като подчертаете верния вариант от предложените възможности:

А) Азбуката, създадена от Кирил и Методий, се наричала **глаголица/ кирилица**.

Б) На Преславския събор за официален език бил обявен **славянският/ гръцкият.**

В) Обществената група, която плащала данъци, била съставена най-вече от **боляри и духовници/ селяни и занаятчии.**

Г) Властта на българския владетел била свещена и неприкосновена, защото била смятана за дадена от **папата/ Бога.**

Д) Златната църква е построена в столицата **Велики Преслав/ Велико Търново.**

Е) По времето на цар Иван Владислав българска столица бил град **Видин/ Охрид.**

32. Попълнете таблицата, като срещу дадените български владетели поставите имената на техните съвременници.

Инокентий III, Климент Охридски, Николай I, Никита Хониат.

	Български владетел	Папа	Книжовник/хронист
А)	***Княз Борис I***		
Б)	***Цар Калоян***		

33. Определете кое еретическо учение е представено в дадения документ:

“...там сеят плевелите на учението си, като хулят наредбите, предадени на светите църкви... Като хулят богатите, учат своите да не се подчиняват на господарите си, ненавиждат царя, ругаят старейшините, укоряват богатите; мислят, че са омразни на Бога онези, които работят на царя, и заповядват на всеки слуга да не работи на своя господар.”

еретическо учение.....

34. Прочетете откъса от документа и отговорете на поставените въпроси:

„Когато някой... дойде отдалеч към придворните кули на княжеския дворец и ги види, той се чуди... Ако ли пък му се случи да види и княза, седнал в мантия, обшита с бисер, със златен наниз на шията, с гривни на ръцете, препасан с кадифен пояс и увиснал на бедрото меч... той ще рече: „Аз не мога да ви разкажа за тази красота и ред. Само който ги види със собствените си очи... може да се възхити най-добре.”

А) Кой е неговия автор? .....

Б) Кой владетел описва? .....

В) Кой град е описан? .....

Г) От кое съчинение е откъсът? .....

35. На изображението е представен златен печат на един от най-видните български владетели. Запишете:

А) пропуснатото име на владетеля в текста върху печата: “..... цар на българи и гърци”.

Б) битката, след която владетелят започва да се титулува така .....

36. Довършете изреченията:

А) Втори „Златен век” на българската култура е наречено времето на цар .....

Б) По времето на цар Калоян на Балканския полуостров се появява нова държава - ..... империя.

В) По времето на цар Иван Александър България граничила на запад със .....

Г) Цар Симеон разбива ромеите през 917 г. в битката при .....

37. Подредете в хронологичен ред следните събития, като отбележите срещу всяко от тях съответната цифра от 1 до 4:

	Събитие	**Хронологичен ред**
А)	Превземане на Пловдив от хан Маламир	
Б)	Избиране на Преслав за българска столица	
В)	Издаване на първите писани закони в България	
Г)	Създаване на славянската писменост	

38. Запишете народа, за когото се отнася всяко от посочените твърдения: *руси, българи, хуни, татари*

	Твърдение	**Народ**
А)	Нападат Българското царство през 967-968 г. и завладяват столицата Велики Преслав	
Б)	Извършват голямо нашествие в Европа през XIII в. и налагат данък на българите	
В)	Съхраняват и развиват делото на славянските първоучители Кирил и Методий	
Г)	Тяхното нахлуване в Европа поставя началото на Великото преселение на народите	

39. На изображенията са представени български паметници под защитата на ЮНЕСКО. Запишете техните имена.

А) .... **Б)** .... **В)** ....

40. Разгледайте внимателно историческата карта и попълнете легендата.

ВТОРА ЧАСТ
Направете в обем до 2 страници анализ на даденото изображение:

Миниатюра от византийска хроника, XII век

При отговора използвайте следните опорни въпроси:
1. Как започнал да се величае Симеон Велики след битката при р. Ахелой през 917 г.?
2. Защо цар Симеон си поставил за цел завладяването на Константинопол?
3. Какво пречело на българския владетел да завземе византийската столица?
4. На изображението са представени преговори на цар Симеон в усилията му да осъществи мечтата си. Опишете фигурите – определете кой е българския владетел и към кого се е обърнал той.
5. Разкажете как протекли тези дипломатически контакти. Как завършили те?

БЛАГОДАРИМ ВИ ЗА УЧАСТИЕТО И СТАРАНИЕТО!

Ученик:…… Клас……...

Училище……..... град/село .....….....……..

<u>ПОПЪЛВА СЕ ОТ КВЕСТОРИТЕ</u>

НАЧАЛО НА ОЛИМПИАДАТА:.....ч. **ИЗПИТНАТА РАБОТА Е ПРИЕТА В:.....ч.**

…… **…….**
Име и фамилия на квестора приел работата ***подпис***

<u>ПОПЪЛВА СЕ ОТ ОЦЕНИТЕЛИТЕ</u>

ПЪРВИ ОЦЕНИТЕЛ:..... **.....……** **……**
Име и фамилия ***подпис*** ***брой точки***

ВТОРИ ОЦЕНИТЕЛ:..... **.....……** **…….**
Име и фамилия ***подпис*** ***брой точки***

ОБЩ БРОЙ ТОЧКИ – (първи+втори)/2